

*Eller yahşî, ben yaman
Herkes buğday, ben saman...*

Mehmed Zâhid Kotku

MEHMED ZÂHİD KOTKU (RhA)* HAZRETLERİ

Giriş

Yavuz Sultan Selim ne güzel söylemiş:

*“Padişah-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş,
Bir velîye bende olmak cümleden evlâ imiş...”*

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri’ne, Ali Haydarî Ahiskavî (RhA)’in onu anlatan aşağıdaki sözleri ile başlamayı uygun buldum*.

Ali Haydarî Ahiskavî (RhA), Mehmed Efendi (RhA) hakkında şöyle demiştir:

* RhA kısaltması, “*Rahmetullâhi Aleyh-Allah’ın rahmeti üzerine olsun!..*” demektir.

* Başta Memleketimiz olmak üzere bütün yeryüzünde Müslümanların gönüllerinde bir tasavvuf büyüğü olarak taht kurmuş olan Mehmed Efendi, Atatürkçü görünen ancak gerçekte Atatürk düşmanı olan bâzı solcuların, İ.T.Ü.de iken zorla sakalını kesmeleri nedeniyle derin bir bunalıma girdiğim sıralarda hayâtı ve gerçekleri yeniden değerlendirmeye çabaladığım sıralarda Allah’ın (CC) bir lufu olarak karşıma çıkmıştır. BAKINIZ:

<http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/ATATÜRKÇÜ%20HA!..%20Teşhiste%20Sakalım%20Turnosol%20Kâğıdı%20Olmuştu%20Artık%20Her%20Atatürkçüyüm%20Diyene%20İnanamıyorum!...pdf>

Yıllarca süren bu bunalımdan kurtuluşumda, Sayfamda hayâtımın 2. Bölümünde de anlatacağım gibi, onun mânevî atmosferinin derin etkileri olduğuna inanıyorum. Onu tanımakla, “*Dâimî başarılar insana madalyonun bir yüzünü gösterir. Başarısızlıklar (bocalamalar, sıkıntılar) ise madalyonun arka yüzünü de gösterir.*” sözü gereğince, madalyonun arka yüzünü de gördüm ve yaşadım. Bu yazı tarafımdan (Prof. Dr. Mustafa TEMİZ tarafından) 11.11.2011 târihinde hazırlanmış olmasına rağmen, yayımı çeşitli akademik ve bilimsel uğraşlar yüzünden bu güne kadar gecikmiştir, 27.08.2012.

"Hasip Efendi'yi tanırım, büyük zattı. Aziz Efendi'yi de okuduğum bir yazısı ile tanıdım, o da büyük bir insandı. Ammâ şu Bursalı'yı görüyor musunuz? Büyükler büyüğü Gümüşhâneli'nin tâ kendisi...¹"

Yirminci yüzyılın büyük İslâm âlimlerinden biri olan Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin babası ve annesi Kafkasya'dan göç eden Müslümanlardandır. Dedeleri, Kafkasya'da *Sirvan*'a bağlı eski bir hanlık merkezi olan *Nuha*'da yaşamışlardır. Âilesi, Osmanlı-Rus Savaşı sırasında, 1897 yılında Anadolu'ya göç etmiştir.

Onaltı yaşındayken Bursa'ya yerleşen Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin babası *İbrâhim Efendi*, Bursa Hamza Bey Medresesi'nde tahsîlini tamamlayıp çeşitli câmi ve mescidlerde imâmlık yapmıştır. Annesi *Sâbire Hanım*'dır. İbrâhim Efendi, Peygamber'imiz (SAV)'in sülâlesinden bir Seyyid'dir.

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, 1897 (Hicrî 1315 ve Rûmî 1313) yılında Bursa Kaleiçi Filiböz Mahallesi, Türkmenzâde Çıkmazı'ndaki evlerinde doğmuş... *İbrâhim Efendi*, doğduğunda oğluna *Mehmed* adını vermiştir. Kendisinin naklettiğine göre babası ona, "Oğlum Mehemmed!.." dermiş...

Bununla berâber bugün o *Mehmed Zâhid Kotku* ya da daha çok *Hoca Efendi* olarak tanınmaktadır. Bu yazının yazarı olarak Hoca Efendi'nin, birkaç kere "*Kotku*" kelimesinin "*mütevâzı*" anlamına geldiğini söylediğini hatırlıyorum.

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin anne ve babasından doğma ağabeyi Ahmed Şâkir, (1308-1335), Kudüs'te, Çanakkale'de bulunmuş, subaylık yapmış, siperlerde hastalanmış ve 28 yaşlarında iken vefât edip Söğütlüçeşme'ye defnolunmuştur². Hoca Efendi'nin aynı anneden bir küçük kardeşi daha olmuşsa da çok yaşamamış birkaç aylık iken vefât etmiştir.

Üç yaşında iken annesi vefât eden Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin babasının ikinci evliliği yine Dağıstan muhâcirlerinden, Fatma Hanım'la olmuştur. Bunlardan Pâkize Hanım'ın efendisi de, Bursa Ulu Câmii imamlarından ve İsmâil Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet (RhA) Efendi'dir.

Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, ilkokulu Oruç Bey'de okumuş, ardından Maksem'deki İdâdî'ye devam etmiş, Bursa Sanat Mektebi'ne girdikten sonra Birinci Dünyâ Savaşı'nda 18 yaşında askere alınmıştır. Hastalıklar atlattığı uzun ve zorlu yılların ardından, ordunun Sûriye'den çekilmesiyle İstanbul'a gelen Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, burada Temmuz 1914 yılından itibaren 25. Kıt'a Şûbe Yazıcılığı göreviyle askerliğine Askerî Şûbe'de yazıcı olarak devam etmiştir².

Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, İstanbul'da kaldığı müddet içinde çeşitli dinî toplantılara, özel derslere ve câmilerdeki vaazlara devam etmiştir. 1915 yılında

¹ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

² Doğan ilk çocuğumuzu doğar doğmaz Hoca Efendi'ye götürdüğümüzde, çocuğumuza çok sevdiği ağabeyi Ahmed Şâkir'in ismini vermişlerdi.

² Coşan, E., MEHMED ZÂHİD KOTKU R.H.A. HAZRETLERİ'NİN KISA TERCEME-İ HÂLİ, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.zikrullah.com/harickisimler/mzk.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

Gümüşhânevî Dergâhı'na giren Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, Dağıstanlı Şeyh Ömer Ziyâüddîn (RhA)'in, öğrencisi olmuş ve onun sohbet ve derslerinde bulunarak tasavvuf yolunda ilerlemiştir. Nakşî Tarikatı büyüklerinden Ömer Ziyâüddîn (RhA)'in vefâtı üzerine, yerine geçen Tekirdağlı Mustafa Feyzi (RhA)'in sohbetlerinde bulunmuştur.

Tasavvuf yolundaki vazîfesini tamamlayıp hilâfet almıştır. Ardından, *Râmûzü'l-Ehâdis, Hizb-i Âzam, Delâil-i Hayrât ve Kasîde-i Bürde* okutmak üzere, icâzetnâmesini alan Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, bu arada Bâyezîd, Fâtih ve Ayasofya Câmii ve medreselerindeki derslere devam etmiş ve hafızlığını tamamlamıştır. Kısa bir süre geçtikten sonra, hocasının isteği üzerine çeşitli ilçe ve köylerde dinî hizmetlerini sürdürmüştür.

Tekkelerin kapatılmasından sonra Bursa'ya dönen ve burada evlenen Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, babasının vefâtından sonra onun yerine Bursa'nın İzvat köyünde İmâm-Hatiplik görevine başlamış, 15 yıl bu görevde kaldıktan sonra Bursa il merkezindeki Üftâde Câmii Şerîfi İmâm Hatipliği'ne tayin edilmiştir. Kaleiçi'ndeki baba evine yerleşen Kotku, 1945-1952 yılları arasında buradaki görevini sürdürmüştür.

Aralık 1952 yılında dergâh arkadaşı Kazanlı Abdülazîz Bekkîne (RhA)'in vefâtı üzerine, talebelerinin ve sevenlerinin ısrarlı dâvetleriyle İstanbul'a taşınmış, Fâtih Zeyrek'teki Çivizâde Câmii İmâm Hatipliğine tâyin edilmiştir. Bir ara yine Zeyrek'teki Ümmügülsüm Mescidi'nde de İmâm-Hatiplik yapmıştır. Son hizmet ve himmet yeri, 1 Ekim 1958'den beri görev yaptığı, *Fatih İskenderpaşa Câmii* olmuştur.

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, uzun süre Bursa'da görev yaptığı için halkın diliyle konuşuyor, felsefî konulara girmiyordu. Bu nedenle, Abdülaziz Bekkine (RhA)'in sohbetlerinin aksine sâde ve yalın anlatımı ve taşralı dili, onu tanımayan kuşağı şaşırtıyordu. Hoca Efendi'nin aldığı eğitime rağmen basit, anlaşılır bir halk dili kullanması onun bilinçli tercihten ve olağanüstü alçak gönüllülüğünden geliyordu³.

“Görmez Misin ki, Yağmur Ne Kadar Çok Yağarsa Yağsın, Tâneçikleri Hemen Birleşir.”

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, Müslümanların birlik ve berâberlik içinde bulunmaları gerektiğini açıklarken:

"Görmez misin ki, yağmur ne kadar çok yağarsa yağsın, tâneçikleri hemen birleşir, toplanırlar. Derken dereler, nehirler meydana gelir. Neticede bunlar barajları doldurur. Enerji santrallerini işletir, arâziyi sular, şehirlerin elektriğini temin ederler."

"Bu nîmet sâyesinde insanlar rahata kavuşur, işleri kolaylaşır. Bu ne büyük bahtiyarlıktır. Bundan ibret almalı, birlik ve berâberliğimizi temine çalışmalıyız. Tek tek hareket edersek, hepimiz helâk oluruz. Ne kadar dindâr olursan ol, birlik ve berâberliği her işin üstünde tutmadıkça, herkes kendi başına buyruk hareket ettikçe bir yere varılmaz⁴."

diyerek Müslümanların her iş ve hareketlerinde tek yürek, tek kuvvet olması gerektiğine işâret ediyordu.

³ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

⁴ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

Hayâtının son yıllarını rahatsızlıklar içinde geçiren Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, 1979 yılında uzun bir süre kalmak niyetiyle gittiği Hicaz'dan, Şubat 1980'de ağır hasta olarak dönmek zorunda kalmıştır. Yaklaşık bir ay sonra, 7 Mart 1980'de midyesinden ağır bir ameliyat geçirmiştir.

Ameliyattan sonra tedricen düzelmiş, hattâ 1980 Ramazanı'nda hiç aksatmadan oruç tutmuştur. Hatimle terâvih kılmış, vaaz etmiş, yazın Balıkesir Ilıca'ya, Çanakkale Ayvacık sâhiline ağrıyan ayakları için götürülmüş, hac mevsimi gelince de yine Hicaz'a gitmiştir.

Böylece, ameliyattan sonra kısmen düzelen Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, hac vazîfesini yerine getirdikten sonra tekrar hastalanmış ve güçlkle tamamladığı hac vazîfesinden sonra 6 Kasım 1980'de İstanbul'a dönmüştür.

Dönüşünden tam bir hafta sonra, 13 Kasım 1980 günü vefât etmiş, İstanbul Süleymâniye Câmii'nde kılınan cenâze namazının ardından hocalarının yanına defnedilmiştir.

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin beş ciltlik *Tasavvufî Ahlâk* adlı eseriyle birlikte *Duâ Mecmuası*, *Cennet Yolları* ve *Müminlere Vaazlar* adlı eserleri vardır⁵.

Mehmed Zâhid (RhA) Efendi; güler yüzlü, sevimli bir zâttı; mütevâzî, azîm sâhibi olup hiç kimsenin gönlünü kırmamaya önem verirdi. Kesinlikle bildiği bir şeyi bile sanki ilk defâ duyuyormuş gibi yumuşak bir tavırla dinler, anlamlı ve nükteli cevap verirdi. Sohbetleri hoş, hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu. Hutbe esnâsında sesini yükseltir, ordu önündeki bir komutan gibi celâdetle ve irticâlen konuşurdu⁶.

Tanıdığına, tanımadığına selâm verir, güler yüz gösterir, gönüllerini alırdı. Hâfızası kuvvetli, konuşması samimî idi. Çoğu zaman halk telâffuzu ile konuşur, karşısındakine konuşma fırsatı verirdi. Kimseden doğrudan doğruya bir şey istemez, kapalı sözlerle ifâde ederdi. Anlaşılmazsa sabrederdi. Hiçbir zaman şeyhlik tavrı takınmaz, kendisini ve makâmını büyük bir mahâret ve tevâzû ile gizlerdi. Gece ve sabah ibâdetlerine riâyet eder, talebelerini de buna teşvik ederdi⁷.

Hoca Efendi, uzunca boylu, şişmanca, heybetli, beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca ak sakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idi. Gençken zayıf olduğunu, öksüzlükte yemek yerine yumurta içererek böyle iri vücutlu olduğunu gülererek anlatırdı. İlk görüşte insanda sevgi ve saygı uyandıran bir hâli vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, güler yüz gösterir, gönül alırdı. İlk nazarda koyu kestâne renkli görünen, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin mânâlı gözleri vardı. Gözü içinde kırmızılık, sırtında ve karnında ise avuç içi kadar iri birer ben mevcuttu.

Özel hayâtında ev halkına karşı müşfik ve şakacı (latîfeci) davranırdı. Kimseye doğrudan doğruya emretmez, telmih ve remiz ile söyler, anlaşılmazsa sabrederdi. Fevkalâde

⁵ Anonim, Mehmed Zâhid Kotku (1897 - 1980), Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=2739>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

⁶ Anonim, Mehmed Zâhid Kotku (1897 - 1980), Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=2739>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

⁷ Anonim, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, Mehmet Zahid Kotku (1897)- (1980) <http://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=1098>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

mütevâzi idi. Kerâmetleri ve şöhreti bütün âleme yayılmış olduğu halde, talebelerine bile tepeden bakmaz, şeyhlik tavrı takınmaz, kendisini ihvânı arasında lâlettayin bir fert gibi görür, makâmını ve kemâlini büyük bir mahâretle gizlerdi.

Kendi üstatlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idi. Tekke arkadaşları olan yaşlılar, üstâdının meclisine gittiğinde diz üstü oturup baş eğip hiç ayak değiştirmeden edeple oturduğunu anlatırlar. Çok uzun ve derin düşünürdü, sohbetlerindeki buluşlara, teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı.

Bir âyetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştuğu olurdu. Ele aldığı bir kimseyi terbiye edip yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırdı. İlk zamanlarda kusurlarına müsâmaha ederdi. Yıllarca çalışır, yarı yolda bıkip bırakmazdı.

Dostlarına vefâsı emsalsiz idi; onları ziyâret eder, arar sorardı⁸. Akrabalarına karşı vazîfelerinde kusur etmez ve onlara her türlü yardımı esirgemezdi. Çok açık elli idi, verdiği zaman şaşılacak miktarda verir, geriye kalmamasından korkmaz, verdiği doyururdu*. Sofrasında ekseriyâ misâfir bulunurdu.

Hizmet edenleri bir vesîle ile memnun eder, ziyâretçilere güler yüz gösterir, kapısını her zaman açık tutmağa çalışırdı. Gece ve sabah ibâdetlerine çok riâyet eder, talebelerini de bunlara teşvik eylerdi⁹. İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, gelenin sorularına sormadan cevâbını verir, istemeden ihtiyaç sâhibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı.

Gönüllere ve rüyâlara tasarrufu vardı. Bereket gittiği yere yağar; bolluk onunla berâber gezer, en ücrâ, en kıtlık yere o gelince nimet dolardı. Berâberinde seyâhat edenler, tevâfuklara, tecellilere, maddî ve mânevî hallere ve ikramlara şaşar, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı*.

Allah-ü Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri derecesini yüksek, biz âciz ve naçizleri şefaatinde nasibdâr etsin...

Arkamdan Ağlama!..

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin öldüğü 13 Kasım 1980 târihli takvim yaprağında şunlar yazılıydı¹⁰:

*“Öldüğüm gün tabutum yürüyünce,
Bende bu dünyâ derdi var sanma!..
Bana ağlama, "Yazık, yazık!.." "Vah, vah!.." deme!..*

⁸ Anonim, Alındığı İnternet Elektronik Adresi,

http://tr.wikipedia.org/wiki/Mehmed_Zahid_Kotku, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

* Kitabın yazarı olarak birgün beni de berâberine almış, Eyüp Sultan'ı ziyâret etmiş, bir fakire bir tomar parayı verdiği şâhit olmuştum.

⁹ Akşit, C., Mehmed Zahid Kotku Hazretlerini vefatının 27. yılında rahmetle anıyoruz..., Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.milligorus-forum.com.tr/tasavvuf-sohbetleri/1460-mehmed-zahid-kotku-hazretlerini-vefatinin-27-yilinda-rahmetle-aniyoruz.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

* Bu anlatılanları ilk kez diyenler, bunların büyük abartı olduğunu zanneder. Ama öyle değil... Aslında bu anlatılanlar, milyonda biri değil denebilir.

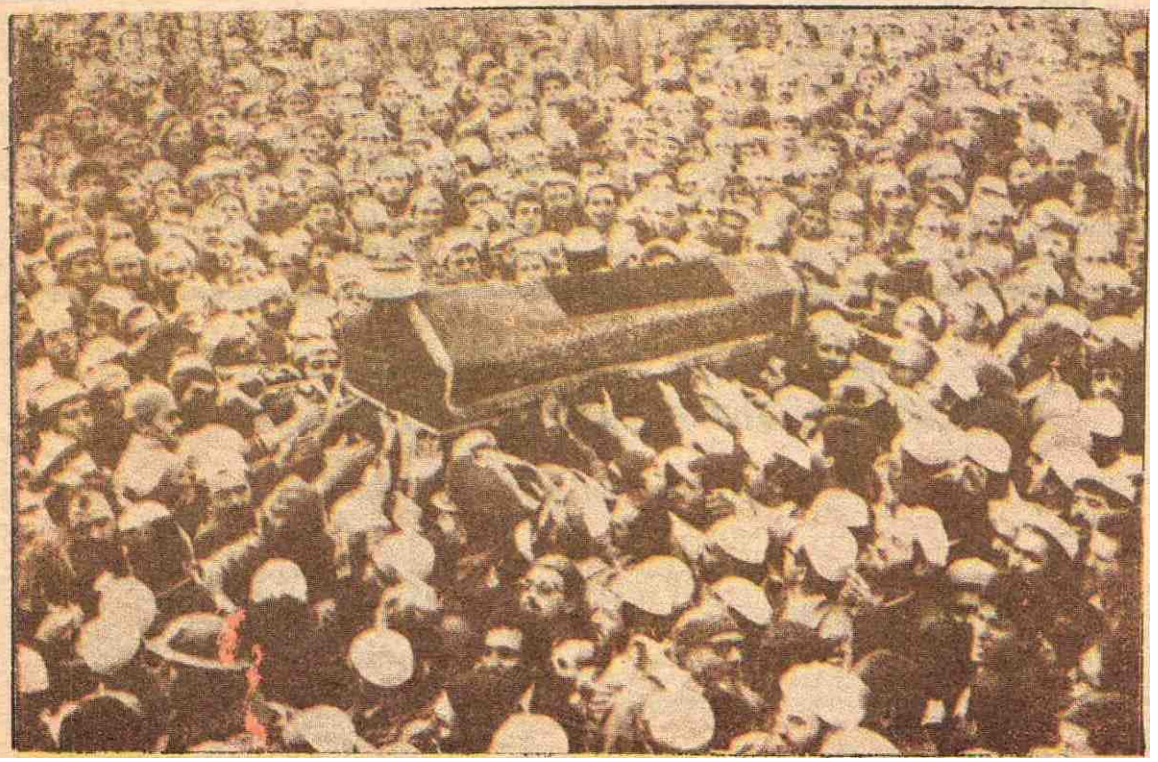
¹⁰ Anonim, 13 Kasım 1980, Arkamdan Ağlama, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://forum.islamiyet.gen.tr/siirler/29238-arkamdan-aglama.html> En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.



Şeytanın tuzağına düşersen, vah vahın sırası o zamandır.
'Yazık yazık' asıl o zaman denir.
Cenâzemi gördüğün zaman "Elfirak, elifrak!.." deme!..
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elvedâ demeye kalkışma!..
Mezar Cennet topluluğunun perdesidir.

Mezar hapis görünür amma,
Aslında canın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!..
Güneş 'le Ay'a batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salındı da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!..
Çünkü artık hay-huy'un, Mekânsızlık Âlemi'nin boşluğundadır.

<p>بَرُورٌ مَرَّكَ جُو تَابُوتٍ مِّن رَّوَّانٍ بَاشَدُ بَرَّايِ مِّن مَّكْرِي وَمَكُو: دَرِيغِ دَرِيغِ جَنَازَهْ اَمَرِ جُو بِي سِي مَكُو: فَوَاقِ فَوَاقِ مَرَّا بَكُو ز سِي بَارِي مَكُو: وَدَاغِ وَدَاغِ فَرُو شُدُنِ جُو بِي دِي بَرَّامْدُنِ بِي كَرِ تَرَّ عَرُوبِ نَمَائِدِ وَلِي شَرُوقِ بُودِ كَلَّامِ دَلَّاهِ فَرُو رَفْتِ دَر زَمِينِ كِه نَرَسْتِ كَلَّامِ دَلُو فَرُو رَفْتِ وَبِي رُو ز نَمَامْدِ دَهَانِ جُو بَسْتِي اَزِينِ سُوِي اَنْطَرَفِ كَشَا</p>		<p>گمان مبرکه مراد در این جهان باشد بدام دینو در افق دریغ از باشد مرا وصال و ملاقات آن زمان باشد که گور پرده جمعیت جان باشد عروب شمس و قر را چرا زیان باشد لحد چو جنس نماید خلا مرجان باشد چرا بدانکه انسانیت این گمان باشد ز چاه یوسف جان را چرا فغان باشد که های و هوئی بود چو لامکان باشد</p>
<p>(۳ - ۲۹)</p>		
<p>کلیات شمس یا دیوان کبیر از مولانا جلال الدین محمد مشهور بمولوی ۸-۱</p>		
<p>Rumi : 1396 31 T. Evvel Gün : 318</p>	<p>Hicri : 1401 5 Muharrem Kasım : 6</p>	
<p>IST. V. İmsak 5.57 Güneş 7.40 Öğle 12.57 İkindi 15.32 Akşam 17.54 Yatsı 19.27</p>	<p>IST. E. İmsak 12.09 Güneş 1.49 Öğle 7.04 İkindi 9.42 Akşam 12.00 Yatsı 1.34</p>	
<p>11 nci ay (30 gündür) Günün kısılması 2 dakika</p>		
<p>13 KASIM PERŞEMBE</p>		
<p>İms. Gün. Öğle İkindi Akş. Yatsı ANKARA 5.41 7.23 12.42 15.19 17.41 19.13 İZMİR 6.03 7.42 13.05 15.45 18.07 19.37 D.BAKIR 5.10 6.49 12.13 14.54 17.16 18.45</p>		
<p>Hiçbir sadaka, yüce Allah'ı zikretmekten daha fazla faziletli değildir. (Hadisi Şerif)</p>		
<p>ARKAMDAN AGLAMA... Öldüğüm gün tabutum yürüyünce, bende, bu dünya derdi var sanma. Bana ağlama, "yazık-yazık, vah-vah" deme. Şeytanın tuzağına düşersen vah-vah'ın sırası o zamandır, yazık-yazık o zaman denir. Cenazemi gördüğün zaman "ayrılık-ayrılık" deme. Benim buluşmam, görüşmem o zamandır. Beni mezara koyunca "elvedâ" demiyeye kalkışma. Mezar cennet topluluğunun perdesidir. Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret. Güneş'le ay'a, batmadan ne ziyan gelir ki? Sana batma görünür amma o, doğmadır, parlamadır. Mezar, hapis görünür amma can'ın hapisten kurtuluşudur. Yere hangi tohum ekildi de bitmedi, yetişmedi? Niçin insan tohumuna gelince bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun? Hangi kova suya salındı da dolu olarak, çekilmedi? Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın? Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç. Çünkü, artık hay-huy'un mekânsızlık âleminin boşluğundadır. (Mevlâna Celâleddin-i Rumi'den)</p>		
<p>İms. Gün. Öğle İkindi Akş. Yatsı ADANA 5.29 7.07 12.32 15.16 17.38 19.04 KONYA 5.41 7.20 12.43 15.26 17.47 19.16 ERZURUM 5.07 6.49 12.08 14.45 17.08 18.39 ANTALYA 5.47 7.25 12.51 15.34 17.56 19.24</p>		



Elvedâ

Ben Bunu Bilmem!..

Eski dervişlerden biri anlatıyor:

Abdulaziz Efendi'nin vefâtından birkaç gün sonra, alıştığımız sohbetleri özlemeye başlamıştık. '*Sohbetler ne zaman başlayacak?*' diye söyleniyorduk... Bir gün gençlere, talebelere, bilhassâ bizlere müjde geliyor¹¹:

'Vedat Özmen Ağabey'in evinde yatsıdan sonra sohbet olacak.... Kalabalık değil 5-6 kişi... Uzun bir sessizlik... Hoca Efendi koynundan küçük, kırmızı bir not defteri çıkarıyor ve "*Sizlere talebe iken aldığım notlardan bâzı satırlar okuyayım...*" diyor....'

'Abdulaziz Efendi'ye soru sorma alışkanlığımız sebebiyle bir arkadaş, "*Efendi Hazretleri, Muhyiddin Arabî Hazretleri'nin vahdet-i vücûd nazariyesi ile ilgili...*" diyecek oldu.'

'Hoca Efendi:'

"*Evlâdım, ben bunları bilmem, sen bunları bilenlere sor!..*" deyince, o güne kadar "*Ben bilirim*"den başka bir şey bilmeyenlerin doldurduğu bu nefsâniyet âleminde ilk defâ duyduğum bu tevâzû şâhikası karşısında yerlerin dibine geçerken, bu sözü söyleyebilmek sultanlığımıza erişen yeni hocamız gözümde Himalayalar gibi yükseldi.'

¹¹ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

‘Hoca Efendi, terbiye edeceği talebesinin karşısında kendi hayâtıyla örnek olarak, "Ben bunu bilmem!.." diyebilmek büyüklüğünü göstermişti¹².

“Hepsini Buraya Teslim Edeceğiz”

O zamanki İstanbul Üniversitesi Rektörü Şerif Egeli bir asistanı ile sohbete gelmişti. Gelişinin sebebi sırf talebe ve asistanlarının aktardıkları bilgiler sebebiyle bir merak sâikasıydı. Yoksa onun İslâmî hayâtı çok iyi değildi. Bir namazdan sonra onun söylediklerini ben kulağımla işittim:

"Biz buraya devam edersek gâliba hem doktorluğumuz hem üniversite rektörlüğümüz uçup gidecek, hepsini buraya teslim edeceğiz¹³."

Bizim Sayımızca Yüzer Lira Göndermiş

Prof. Dr. Orhan Çeker şöyle naklediyor:

Hoca Efendi, talebelerinin maddî ve mânevî ihtiyaçlarını gidermeye çalışırdı. Yine bir sefer İstanbul seferi yapmıştık. Konya'dan gelen arkadaşlarımız arasında para sıkıntısı çekenler vardı; oraya vardık, gerekli ziyâretleri yaptık... İskenderpaşa'da bizi misâfir ettiler, o zaman talebelerin kaldığı yerde... Oranın işleriyle ilgilenenlerden bir tânesi, elinde bir demet parayla içeri girdi. Meğer Hoca Efendi merhum bizim sayımızca her birine birer tâne verilmek üzere yüzer lira göndermiş ki, o zaman için geliş-gidiş parası zâten 46 liraydı¹⁴.

Prof. Dr. Orhan Çeker'in bu olayında o öğrenciler arasında bu yazının yazarı olarak ben de vardım. Olayın detayı şöyledir:

O gün Konya'dan gelen öğrencilere, ben de dâhil olmak üzere, İstanbul'da bulunan bir kısım öğrenciler de katılmış, topluca Hoca Efendi'nin misâfirleri kabul ettiği salona alınmıştık. Öğrencilerin içeri alınmasını Ahmet İleri arkadaşımız organize etmişti. Hattâ o sırada dışarıdan kimsenin tanımadığı bir meczup da öğrencilere takılarak içeri girmiş, salonda o da diz üstü oturan öğrenciler arasında bulunuyordu.

O sırada Hoca Efendi salonda bulunmuyordu. Birkaç dakika sonra Ahmet İleri arkadaşımız, elinde bir tomar parayla içeri girdi, bir uçtan başlayarak paraları birer birer dağıtmaya başladı. En son kişiye verdiğinde Ahmet İleri'nin elindeki para bitmişti. Yüzer liralıklardan oluşan para orada bulunanların sayısındaydı. Bu işe o sırada ilk defâ, parayı dağıtan Ahmet İleri hayret etmişti.

"Celal Hoca Pasaportunu Aldın mı?"

Yedi yıllık imam hatip okullarının kurucusu olan *Celaleddin Ökten Hoca* hacca gitmek istiyordu. Aylarca uğraştı, çalmadık kapı bırakmadı fakat bir türlü pasaport

¹² Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

¹³ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

¹⁴ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

alamadı... Yine bir gün yatsı namazını müteakip Hoca Efendi'nin odasında oturduğu yerde uyuklamaya başladı...

Hoca Efendi Celal Hoca'ya eğilerek ve gülümseyerek "*Celal hoca pasaportunu aldın mı?*" dedi. Celal Hoca da gülümseyerek, "*Aldım efendim!..*" dedi. Zirâ Celal Hoca o anda rüyâsında pasaportunu almıştı. Ertesi gün de Ankara'dan pasaportu geldi¹⁵.

"Siz Bizi Seveceksiniz ki, Biz de Sizi Sevelim"

Hoca Efendi'nin Bir öğrencisi anlatıyor:

Bir defâsında câmide herkes ayağa kalkmış saygıyla Hoca Efendi'nin gelişini bekliyorduk. Gençliğin verdiği vurdumduymazlıktan olacak, "*Bu kadara da ne gerek var?*" diye düşünmüştüm. Hoca Efendi yerine geçti ve gözümün içine baka baka, "*Siz bizi seveceksiniz ki, biz de sizi sevelim!..*" dedi. Çok utanmıştım¹⁶.

"İmâmette İnfitar Sûresi'ni Okumayı Planladım"

Yukardakine benzer bir olay da Ali Rıza Demircan Hoca'nın başından geçmiştir:

Bir gün İskenderpaşa Câmii'ne gelmiştim. Henüz Hoca Efendi'ye bir gönül bağım yoktu. Süleymâniye Câmii imam ve hatibi olmam vesîlesiyle gittiğim her yerde bizi imâmete geçiriyorlardı. Böyle olur mülâhazasıyla, imâmette *İnfitar Sûresi*'ni okumayı plânladım. Bu arada Hoca Efendi geldi, direkt imâmete geçti ve *İnfitar Sûresi*'ni okumaya başladı¹⁷.

"Sadaka Alacak Kadar Âcizsin Diyerek Nefsime Ders Verdim"

Eski bir brokrat anlatıyor:

Bir defâsında Hoca Efendi ile Medine'deyiz... Mescid-i Nebvî'nin önünde bir yerde Hocamız oturuyorlardı. Hoca Efendi'nin yanında bir bayan da vardı. Oradan geçen bir Müslüman, sadaka almak için oturmuş ihtiyaç sâhibi sanarak Hoca Efendi'mizin yanına yaklaşıyorlar. Hocamız 100 riyâli alıyorlar, îtiraz etmiyorlar.

Yanında bulunan o hanım, "*Vah bu da ne biçim Hoca Efendi, dilenci gibi para aldı!..*" diye içinden geçirmiş bir insanın ruh hâliyle Hoca Efendi'ye bakmış... Hoca Efendi de başını çevirip şöyle kendine has bir bakışla ona bakmış ve şöyle demiş:

"Bilir misin hanım kızım, bu parayı almamda ne hikmetler vardır. Birincisi, eğer almasaydım, bu sadakayı veren adamın kolunu kanadını kırmış olurdu. Bir daha sadaka vereceği zaman gene terslenir miyim diye düşünürdü. İkincisi, ben sadakayı aldım ki, "*Ne kadar acizsin!.. Bak sadaka alacak kadar acizsin diyerek nefsimе ders verdim*"¹⁸.

¹⁵ Coşan, E., Her Hâli Bir Kerâmet Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.ebediyyen.biz/showthread.php?t=4418>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

¹⁶ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

¹⁷ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

¹⁸ Anonim, Gönül eğitimine adanmış bir ömür, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yenisafak.com.tr/diziler/kotku/index.html>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

Sanki Resûlullâh'ı Görüyor da, O Nasıl Hareket Ediyorsa Öyle Hareket Ediyordu

Merhum Ali Ulvi Kurucu (RhA), Hoca Efendi'nin kendisini en çok etkileyen yönünü şöyle anlatıyor:

'En tesir eden hâli, sünnetleri ihyâ etmek, Peygamber gibi yaşamak... Yâni, hal ve hareketlerini Efendimiz'e uydurmak...'

Sanki Resûlullah'ı görüyor da, o nasıl hareket ediyorsa öyle hareket ediyordu. Sâdece, kendisini tâkip eden talebelerin anlattıkları değil, Çarşambalı Ali Haydar (RhA) Efendi gibi, âlimlerin söyledikleri de Hoca Efendi'nin İslâm'ı yaşama noktasında ulaştığı noktayı gösteriyor. Ali Haydarî Ahiskavî (RhA)'in onunla ilgili:

"Hasip Efendi'yi tanırım, büyük zattu. Aziz Efendi'yi de okuduğum bir yazısı ile tanıdım, o da büyük bir insandı. Amma şu Bursalı'yı görüyor musunuz? Büyükle büyüğü Gümüshâneli'nin tâ kendisi..."

şelindeki sözleri de bu gerçeği desteklemektedir.

"Sana İki Hakîkî Mürşid Tavsiye Edeceğim"

Merhum Râif Cilâsun anlatıyor:

"Merhum Hasan Basri Çantay Hoca'mızla da ilişkim vardı. Günün birinde Hasan Basri Hocam'a dedim ki:

"Sen Hacı Bayrâm-ı Velî'nin mensubusun, ben de sana intisap etmek isterim!.." dedim.

Hasan Basri Çantay Hoca:

'Benim bu hususta hiç bir yeteneğim yok.' dedi. "Sana iki hakîkî mürşid tavsiye edeceğim: Biri Sâmi Efendi Hazretleri, diğeri de Mehmed Zâhid Efendi Hazretleri'dir. Git selâmımı söyle, onlardan hangisine intisap edersen et; ikisi de haktır. 'dedi'¹⁹."

İki Paket Çay Yan Yatmış Vaziyette Durmuyor mu?

Rüstem Altınbaş Ankara'nın Sincan kasabasının bir köyünden Yıldız Teknik Üniversitesi mezunu olan elektrik mühendisi bir arkadaştır. Şu satırların yazarı olarak ben de onun köyüne gidip onda bir gece misâfir olmuştum. Onun ağzından dinleyelim:

Hoca Efendi Ankara'ya gelmişti, ben de köyüme dâvet ettim. Hoca Efendi nihâyet dâvetimi kabul ederek geleceğini söyledi. Ben hemen köye giderek misâfirimi karşılamak için hazırlıklara başladım. O sırada yeni evlenmiş olduğum için, hoca efendinin bu gelişi *"hayırlı olsun."* tipinden bir nevî düğün ziyâreti idi.

¹⁹ Umman

Nihâyet geldiler, cemaat kalabalık... Yemekler yendi... Çay suyu kaynıyor, sıra çay servisine geldi.

Hoca Efendi'nin çayı çok sevdiğini herkes biliyor. O yüzden 'Bunda bir aksaklık olmaması benim için çok önemli!..' diye düşünüyorum.

Ama ey vah!.. Ne oldu biliyor musunuz? Her şeyi eksiksiz yaptık güya... Su kaynıyor ama evde çay yok!..

Hanım sabahleyin hatırlattığı halde, akşam gelirken çay almayı unutmuşum!.. Bundan sonra köyde nereden çay bulacaksınız!.. Evde yemekler yenmiş sıra çaya gelmiş!.. Hemen komşulara koştuk... Yok, yok... "Sende olmayan, başkasında olmaz." demiş atalarımız... Gerçekten doğruymuş!..

Hoca Efendi geldiğinde düğün hediyesi olarak bir tencere getirmiş, mutfağın bir kenârında duruyor. Ortalığı kaplayan ümitsizliğin verdiği psikoloji içinde hanım tencereyi bulunduğu yerden kaldırmak için eline alıyor, gayrı ihtiyarı kapağını açtığında ne görsün!.. Tencerenin dibinde yan yatmış vaziyette iki paket çay durmuyor mu?.

"Oh be!.." deyip derinden birer nefes alıyoruz!.. Sinirler gevşiyor, sevinç ve mutluluk içinde hemen çayları bardaklara koyuyor, servise başlıyoruz.

Hoca Efendi, iki paket çayla imdâda yetişmeseydi, vaziyeti nasıl kurtaracaklardı? Aile, mutsuz olmamak için artık gerisini düşünmüyorlardı ama o durum akıllarına geldiğinde Allah'a (CC) durmadan şükrediyorlardı, herhalde...

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Efendi'nin Kendi Dillerinden Tercüme-i Halleri

"1315 H.-1313 R. Senesi'nde Bursa'nın Türkmenzâde Mahallesi, Çıkmaç aralığında 10 no'lu evde dünyâyâ gelmişim. Peder ve vâlidem, Kafkas muhâcirlerinden olup 1297-1879 târihinde Bursa'ya gelmiş... Pederim Hamzabey Medresesi'nde tahsilini ikmal eylemiş ve vâlidem ile evlenmişler... Bizler de dünyâyâ gelmişiz.

Bir ağabeyim vardı. Harb-i Umûmi'de Kafkas Müdafaası'nda altı yerinden yara ile bir ayağını kaybetmiş... 1336-1917 senesinde de Âhiret'e intikal etmiş...

Ben de ilk tahsilimi Bursa'da Oruçbey Mahalle Mektebi'nde ikmal ederek sonra Bursa Sanâyi Mekteb-i İdâdîsi'nde iken İstanbul'a gelip Ömer Ziyâüddin Dağistanî Hazretleri'nden Nakşibendî tarikatına intisap ettim. Bilâhare, Mustafa Fevzi Hazretleri'nden (Tekfurdağlı) feyz alarak, beni iki defâ 40 gün halvete sokarak, hilâfetnâmeyi verdiler. Sonra Râmuzü'l-ehâdis-i şerîf, Kaside-i Bürde, Delâil-i Hayrat icâzetlerini de aldıktan sonra Hacı Hasib Efendi'den Kur'an İlmi ve fıkıh derslerinden icâzet aldım.

Bilâhare, dergahların kapatılması üzerine tekrar Bursa'ya gittim. Önce Veled Vezîri Câmii'nde fahrî hatiplik, sonra Hazreti Üftâde Câmii'nde İmam-Hatiplik yaptım. Oradan da kardeşimiz Abdülaziz Efendi'den, irtihâli üzerine, arkadaşlarımızın dâvetleri ile, 1952 yılında, İstanbul'da Zeyrek'teki Çivizâde Câmii'ne naklen geldim. Ve oradan da, istimlâk sebebiyle, İskenderpaşa Câmii'ne gelerek vazîfeye başladım.

İşte burada vazife görmekte olan âciz köle, kıtmur-î Gümüşânevî, şimdiye kadar (1975 yılına kadar) 20 kere (daha sonra 5 defâ daha) hac yaptım. Sülâlemizin Hazret-i Ali (K.V.)'ye bağlandığını babam rahmetli İbrâhim Efendi'den işittim.”

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, bize gün geçtikçe kötü ve şerli insanların arttığını söyleyerek, yukarıdaki duâlara ilâve olarak “*Allahümme innî (çoğul için innâ) eûzu (çoğul için neûzu) bike min azâbi Cehennem'e ve min azâbil kabri ve min fitnetil mahyâ velmemâti ve min şerri fitnetil mesîhud-Deccâl-Allah'im!.. Cehennem ve kabrin azâbından, Dünyâ ve Âhiret'in fitnesinden ve yalancı Deccâl'in fitnesinden sana sığınırım!.. (çoğul için: sığınırız” duâsını da ilâve etmemizi tavsiye etmişti[®].*

[®] Mehmet Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, Nakşibendiyye Tarikatı'nın '*Altın Silsile*'sinin Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'den itibâren 39. uncu: 1) Hazret-i Muhammed Mustafâ (SAV), 2) Hazret-i Ebû Bekir-i Sıddîk (RA), 3) Hazret-i Selmân-ı Fârisî (RA), 4) Kâsım bin Muhammed bin Ebû Bekir es Sıddîk (RhA), 5) Câfer-i Sâdık (RhA), 6) Bâyezîd-i Bistâmî (RhA), 7) Ebû Aliyyini'l Fârmedî (RhA), 8) Yûsuf Hemedânî (RhA), 9) Abdülhâlık, 10) Gucdüvânî (RhA), 11) Ârif-i Revgirî (RhA), 12) Mahmud İncir-i Fağnevî (RhA), 13) Ali-i Râmitenî (RhA), 14) Muhammed Baba es-Semmâsî (RhA), 15) Emir Külâl (RhA), 16) Şâh-ı Nakşibend Muhammed Behâeddîn-i Buhârî (RhA), 17) Alâeddîn Attâr (RhA), 18) Yâkûb-u Çerhî (RhA), 19) Ubeydullah-ı Ahrâr (RhA), 20) Muhammed Zâhid Parsâ (RhA), 21) Muhammed Derviş (RhA), 22) Hâcegî Muhammed Emkenekî (RhA), 23) Muhammed Bâki Billah (RhA), 24) İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fâruk Serhendî (RhA), 25) Muhammed Ma'sûm Serhendî (RhA), 26) Muhammed Seyfüddîn-i Serhendî (RhA), 27) Nur Muhammed Bedvânî (RhA), 28) Şemseddin Cân-ı Cânân Mazhâr (RhA), 29) Abdullah ed-Dehlevî (RhA), 30) Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA), 31) Ahmed İbn-i Süleyman el-Ervâdî (RhA), 32) Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî (RhA), 33) Kastamonu'lu Hasan Hilmi (RhA), 34) Safranbolulu İsmâil Necâti (RhA), 35) Ömer Ziyâüddîn-i Dağüstânî (RhA), 36) Mustafa Feyzi İbn-i Abdullah Tekfurdağı (RhA), 37) Hacı Hasib bin Ali es Serezî (RhA), 38) Abdülaziz Bekkine (RhA), 39) Mehmed Zâhid Kotku (RhA).